

"חמסה פדגוגית"

מודל לשיעור מיטבי

ד"ר שרון רחמיס, וצוות מרכז פסג'ה לוד

חמסה הוא סמל בצורת כף יד בעלת חמש אצבעות פרושות
שישמש כהגנה מאגית בעיקר מפני עין הרע.

החמסה נפוצה בעיקר בארצות ערב במזרח התיכון ובצפון
אפריקה, ונהוג לתלותה בעיקר בפתחי הבתים, על הצוואר,
במכונית, בארנק, או במחזיק המפתחות.

מה מקורה של החמסה?

"חמסה" הוא גם מודל פרקטלי
המורכב מחמישה שלבים
לבניית שיעור, סדנה, מפגש, שיעור, שיחה ועוד,
שפיתחנו במרכז הפסג'יה בלוד

מתחילים...

רכיב 1. פתיחה מקרבת

"פתיחה מקרבת" מפעילה את הקהל ומעוררת שיתוף ובעיקר רגש - כל המשתתפים כל הזמן.

כדאי שהפתיחה תהיה מחוברת לתכנים אותם אתם עתידים להעביר על מנת שמה שעולה ממנה יהיה ציר מארגן להמשך.

הפתיחה מסייעת להשיב על השאלה:

"איפה אני בסיפור?",

"איפה הסיפור פוגש אותי?"

פתיחת המפגש היא "כרטיס כניסה" רגשי וקוגניטיבי:

יצירת חיץ בין
זפני המפגל
זלמן המפגל

סדר וארגון:
גיחוס הנולא

יצירת עניין
ולאטיבציה:
כדאי להיא
תהיה להנה

"כא הכיתה כא
הזלמן"

יחסי קרבה
ואכפתיות

רעיונות לפתיחה מקרבת:

שאילת שאלה אישית

שאילת שאלה מערערת/דילמה

חידה

היצג ויזואלי

סרטון

ציטוט

כותרת מכתבה וכדומה.

השתדלו לגוון ולכוון למגוון סגנונות למידה, בעל פה ובכתב

אשנה
אהיוג • אשהוג • אהוקול
משרד החינוך - מחוז מרכז

רכיב 2. תוכן אקדמי

התוכן האקדמי כולל את המידע והמיומנויות אותם אתם מבקשים להקנות.

זהו ציר תוכני משמעותי, הכולל המשגה והבהרה של המושגים המרכזיים, ליצירת שיח משותף.

מומלץ לקצר, לדייק ולהבהיר את המסר המרכזי.

**התוכן מסייע להשיב על השאלה:
"מה הסיפור?"**

בארגון התוכן,
חשבו היטב מה מטרות המפגש
ועם מה תרצו שהלומדים ייצאו
[ידע, מיומנויות, ערכים, תחושה]

אשנה
אהיוג • אשהוג • אהוקול
משרד החינוך - מחוז מרכז

רכיב 3. פרקטיקה

זהו השלב בו מתרגמים בסדנה את התוכן לעשייה:
מה אפשר ונכון לעשות? איך? מהן ההזדמנויות? מהם האתגרים? כיצד נוכל
להתגבר על האתגרים?

מומלץ שהחלק הזה יהיה שיתופי, בזוגות או בקבוצות, שכן הוא דורש עיבוד:
מה שלא מעבדים - מאבדים (שרית חדד)

ניתן לשלב דיון, משחק, עיסוק בשאלה או בדילמה, סימולציה, ניתוח מאמר,
ניתוח סרטון, התייחסות לממצאים סטטיסטיים, ניתוח תמונה, שיר וכדומה.

הפרקטיקה מסייעת להשיב על השאלה:
"איך ומה עלי לעשות עם הסיפור?"
וההבנה ש "יש בי מסוגלות לעשות זאת!"

אשנה
אהיוג • אשהוג • אהוקיו
משרד החינוך - מחוז מרכז

רכיב 4. שיתוף והמשגה

את התכנים העולים מתוך שלב הפרקטיקה, כדאי לאסוף ולתת להם **פומביות**:
על לוח פאדלט, פלקטים מפוזרים בחדר, פתקיות, דבקיות ועוד.

זהו הציר המסכם את תהליך האיסוף ומשיים (מעניק שם) למה שעולה ממנו.

השיתוף וההמשגה מסייעים להשיב על השאלה:
"מה הכי חשוב בסיפור"

מה הוספתי לתיק המסע שלי

אשנה
אהיוג • אשהוג • אהוקול
משרד החינוך - מחוז מרכז

רכיב 5. רפלקציה

את הרפלקציה, ההתבוננות הפנימית, ניתן לקדם באמצעות שיח,
מעגל קשיח, מעגל גמיש, במילה או במשפט, במשחק או בכתיבה ועוד.

ניתן להיעזר בסדרת שאלות:

למדתי על עצמי...

הייתי רוצה לדעת בנושא...

מחשבות והרהורים המלווים אותי בעקבות הלמידה...

התחדד לי היום...

תובנה אישית שאני לוקח/ת איתי...

התהליך שעברתי יאפשר לי...

משהו שהיה משמעותי והייתי מבקש/ת להעמיק בו...

הארה של חבר/ה שהרשימה אותי בעת הלמידה...

משהו שגרם לי אי נוחות...

עדיין לא ברור לי...

מתוך המפגש מה שבטוח לא אשכח הוא...

הרפלקציה מחברת ביני לבין הסיפור

ומסייעת להשיב על השאלה:

"איך ועם מה אני יוצא/ת מכאן?"

איזו דלת נפתחה עבורי היום?

איזו פעולה אעשה מחר בבוקר?

דלת/ עידית ברק

אָדָם זָקוּק לְפָחוֹת לְדֹלֶת אַחַת

לְפִתּוֹחַ אֶת מָה שֶׁסָּגַר

לְהַכְנִס כְּדִי לְגִלוֹת

לְצֵאת בְּשִׁבּוֹל לְחִפּוּשׁ

לְסַגֵּר עַל מִנַּת לְהַנִּיחַ

אָדָם זָקוּק לְדֹלֶת אַחַת

לְתִלוֹת עָלֶיהָ שְׁלֹט

לְקַרֵּא לָהּ בְּשֵׁם

אָדָם זָקוּק לְדֹלֶת

כְּדִי שְׂיוֹכֵל לְנַקֵּשׁ עָלֶיהָ בְּיַד רֶכֶה

לְשִׁמְעַ מִיִּשְׁהוּ בְּצִדָּה הַשְּׁנִי

עוֹנָה לוֹ: יְבוֹא

קישור לקוביית רפלקציה

תכנים נוספים

פסג"ה אז

